

**RECOMANDARI DEDICATE
ENTITATILOR RAPORTOARE IN
VEDEREA IDENTIFICARII
SITUATIILOR CE PREZINTA RISC DE
ASOCIERE CU UN CAZ DE TIP
“LAUNDROMAT”**

Oficiul National de Prevenire si Combatere a Spalarii Banilor

Aspecte introductive

Schema *Laundromat* a fost gândită pentru a crea aparenta de legitimitate a unei afaceri, astfel încât să poată fi justificată sursa fondurilor, activitate certificată de un judecător care a conferit legitimitate operațiunilor prin pronunțarea unei hotărâri. O tranzacție tipică din *Laundromat* începea cu două companii, adesea înregistrate în Marea Britanie și cu beneficiari reali perfect opacizați de interpunerea multiplelor entități înregistrate în jurisdicții off-shore. Companiile au semnat contracte fictive prin intermediul cărora una dintre companii se angaja să împrumute cealaltă companie cu sume mari de bani, deși nu a avut loc niciodată un transfer efectiv de bani. Cel mai probabil, companiile aveau același beneficiar real dar din cauza interpunerii unor entități off-shore, acest lucru nu a putut fi demonstrat. Sumele implicate în exemplul respectiv au variat între 100 – 800 milioane USD. În contract se stipula faptul că debitul era garantat de companii din Federația Rusă dar cu reprezentanți legali persoane fizice cu cetățenie Republica Moldova. Prin interpunerea cetățeanului moldovean se asigura astfel accesul la instanțele din Republica Moldova care, în final, prin deciziile pronunțate au permis transferul banilor în afara sistemului bancar din Republica Moldova, dar care aveau origine Federația Rusă. Pasul următor în tranzacția dată cu titlul de exemplu era ca acea companie împrumutată să refuze plata debitului fictiv către compania așa zis împrumutătoare, astfel ca intra în „schema” garantul, societatea interpusă cu acționar cetățean din Republica Moldova. Compania împrumutătoare, prin respectarea principiului teritorialității în soluționarea litigiilor civile, se adresa instanței din Republica Moldova prin acțiune îndreptată către compania „împrumutătoare”. La nivelul instanței din Republica Moldova, un judecător corupt emitea un ordin prin care „certifica” faptul că debitul este real și astfel compania din Rusia, garant al debitului, trebuia să vireze suma aferentă în contul companiei împrumutătoare deschis la una din băncile folosite în schema de spălare a banilor, respectiv Moldindconbank, o instituție bancară care are legături puternice cu unul dintre cei mai puternici oameni de afaceri din Republica Moldova. În final, banii au fost transferați către alt cont al companiei împrumutătoare care era deschis la Trasta Komerbanka din Letonia, astfel se atingea unul dintre obiectivele schemei și anume acela de a integra sumele de bani în sistemul financiar al unui stat membru al Uniunii Europene.

Acest fenomen intitulat *Laundromat* (recunoscut ulterior sub diverse denumiri în funcție de jurisdicțiile sau instituțiile bancare implicate) a evidențiat vulnerabilitățile existente la nivelul sistemelor bancare în ceea ce privește amenințările venite din partea grupărilor infracționale. Astfel, se poate observa din toate schemele de tip *Laundromat* faptul că principalul instrument utilizat pentru mișcarea fondurilor dintr-o jurisdicție în alta a fost reprezentat de conturile bancare deschise la diverse instituții, în special din spațiul UE, dar și din exteriorul acestuia, cum este cazul Republicii Moldova. Astfel de vulnerabilități indică faptul că, deși sistemele de CSB/CFT sunt din ce în ce mai solide, atât din punct de vedere al legislației și regulamentelor care le guvernează activitatea, cât și din punct de vedere al adaptării activității la evoluțiile înregistrate la nivelul acestui fenomen, există zone în care reglementările nu și-au produs efectele.

De asemenea, o altă vulnerabilitate este reprezentată de posibilitatea neîngrădită de a utiliza entități înregistrate în jurisdicții care dispun de norme permissive de relaxare fiscală (așa numitele jurisdicții off-shore) inclusiv pe spațiul jurisdicțiilor care nu dispun de astfel de norme și care, în multe cazuri, sunt chiar în centrul spațiului economic european.

RECOMANDĂRI APLICABILE ENTITĂȚILOR RAPORTOARE

- Elaborarea și implementarea unor procese stricte dedicate selectării și verificării clienților entității. Procedurile respective este recomandat să conțină cel puțin (fără a fi limitate la acestea) următoarele elemente:
 - ✓ Condiții privind verificarea clienților (modalitatea și documentele solicitate pentru stabilirea corectă a identității clienților, iar în cazul clienților persoane juridice, condițiile și documentele solicitate, precum și sursele accesate în vederea stabilirii beneficiarului real);
 - ✓ Măsurile aplicabile pentru verificarea realității informațiilor privind țara de origine/reședință a clientului. În cazul identificării unor posibile conexiuni cu o jurisdicție cu risc, aplicarea de măsuri adecvate în vederea identificării scopului real al clientului de a derula tranzacții prin intermediul contului/conturilor deschise la o instituție de credit în România;
 - ✓ Măsuri stricte privind identificarea sursei fondurilor care să conțină, cel puțin (fără a se limita la acestea) dispoziții privind documentele și informațiile necesare și suficiente a fi solicitate de entitatea raportoare, pentru dovedirea originii licite a sursei acestor fonduri;
- Elaborarea și implementarea unor procese definite pentru gruparea unor clienți în funcție de gradul de expunere la riscul de spălare a banilor identificat de entitatea raportoare, grupare care poate fi realizată, fără a se limita la:
 - ✓ criteriul naționalității clienților entității,
 - ✓ criteriul legăturilor clienților cu anumite persoane care pot face parte sau fac parte din categoria persoanelor expuse public la nivel național sau la nivel internațional,
 - ✓ criteriul comportamentului tranzacțional (acționează în același mod, într-un interval determinat de timp, ca exemplu),
 - ✓ criteriul similitudinii în ceea ce privește declarațiile privind sursa fondurilor,
 - ✓ criteriul similitudinii privind modul de înființare al companiei sau legături între companiile controlate (aceeași adresă, același tipar privind structura acționariatului (o companie înregistrată într-o jurisdicție off-shore deține pachetul majoritar, iar o persoană fizică este deținătorul pachetului minoritar al părților sociale),

** Pentru asigurarea unui grad ridicat de eficiență al măsurilor, aceste procese de grupare a clienților este recomandat să fie urmate de procese de monitorizare a tranzacțiilor derulate de aceste grupuri, pe o perioadă de timp (stabilită de entitatea raportoare pe baza experienței acesteia) în vederea identificării oricăror anomalii în comportamentul tranzacțional.*
- Elaborarea și implementarea unor proceduri care să conțină condiții ajustabile privind încetarea relației cu un client, pe măsura ce entitatea constată o creștere a riscului de expunere la spălarea banilor, pe baza evaluării unor elemente ce țin de profilul clientului sau al tranzacțiilor derulate de acesta, cum ar fi de exemplu:
 - ✓ intensificarea, fără un scop economic proporțional, a tranzacțiilor financiare;
 - ✓ implicarea unei/unor noi jurisdicții, fără aparenta legătura cu activitatea clientului și cu profilul anterior al acestuia;

- ✓ prezentarea unor documente justificative al căror scop și obiect este greu de cuantificat sau stabilit, cu interpunerea mai multor subiecți;
- ✓ creșterea bruscă a gradului de opacitate privind activitatea clientului prin interpunerea unor noi categorii de entități (avocați, reprezentanți legali, cabinete de avocatura, entități specializate în administrarea activelor unor entități, entități specializate în oferirea de servicii administrative și de management pentru societăți, etc);
- ✓ intensificarea procesului de achiziție a unor proprietăți imobiliare, bunuri de lux, bunuri mobile de lux situate în alte jurisdicții, fără o identificare concretă a legăturii clientului cu jurisdicția respectivă;
- ✓ interpunerea în instrumentele și tehnicile de tranzacționare ale clientului a unor noi instrumente, cum este exemplul monedelor virtuale, schemelor de investiții, modalitate care este în totală discrepanță cu profilul clientului și nivelul acestuia de cunoaștere cu privire la instrumentele respective.